

Туєва Катерина Богданівна, здобувач Тернопільського регіонального відділення навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ *Лов'як О. О.*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Українська національна правова система формувалася в складних умовах, що зумовлено як відсутністю державної незалежності протягом значних періодів історії, так і геополітичним положенням України та відповідним ідеологічним впливом на українське суспільство багато в чому протилежних за змістом європейських та східних концепцій. Розвиток національної правової системи можна поділити на два періоди: до здобуття незалежності та після її здобуття – період, який ознаменувався прийняттям Конституції 1996 р. [1], яка не лише зорієнтувала народ України на побудову незалежної, демократичної, соціальної, правової держави, а й зафіксувала основні правові засади її подальшого розвитку, накреслила шляхи реформування.

Актуальність проблеми формування правової системи України, її вдосконалення та перспективи розвитку в контексті євроінтеграції є об'єктом ретельної уваги та дослідження на сучасному етапі розвитку держави, оскільки особливо важливим фактором для організації розквіту та розвитку власного суспільства виступає сформована національна правова система, яка продуктивно функціонує.

Тому метою нашого дослідження є висвітлення основних проблеми формування національної правової системи країн в контексті євроінтеграції.

Проблеми становлення, формування і функціонування правової системи в контексті євроінтеграції стали предметом дослідження українських вчених, таких як Я. Марченко,

С.П. Погребняк, Д.В. Лук'янов, О.В. Петришина, М. Хаустова та ін. Цесвідчить про актуальність подальших наукових розробок, спрямованих на визначення ефективних шляхів вдосконалення національної правової системи.

Під впливом інтеграційних і глобалізаційних процесів відбувається зближення національних правових систем та їх інститутів. Базою такого зближення виступають загальнолюдські цінності, принципи верховенства права, демократичної, соціально-правової держави тощо. Одночасно виокремлюються специфічні риси української правової системи, зумовлені національними особливостями [3, с. 51].

Запровадження у вітчизняну правову систему міжнародно-правових норм і стандартів передбачає глибоке дослідження закономірностей і тенденцій розвитку світової правової системи, окремих правових сімей, національних правових систем з урахуванням національних традицій і здобутків юридичної науки [5, с. 54].

Звісно, за двадцять п'ять років, що минули від прийняття Декларації про державний суверенітет, в Україні відбулися значні зрушення у бік формування правової держави. Однак, порівнюючи Україну з державами розвиненої демократії, слід звернути увагу на чинники, котрі істотно гальмують цей процес. Для розуміння відмінностей вітчизняних реалій від практики демократичних держав виокремимо відносини між народом і владою. Що отримаємо в результаті? Діаметрально протилежні характеристики вітчизняної й європейської правосвідомості, адже порівняно із Заходом у нас не вельми поважають Закон, Конституцію і Людину [4, с. 88].

В Українідосі не держава існує для громадянина, а громадянин для держави. Ментальність, правосвідомість наших людей, як і в інших пострадянських державах, обтяжена величезним спадком минулого. Відрізняє нас від Заходу й розуміння взаємовідносин громадянина та держави. Західний мешканець серйозно і без жодної глузливої конотації вважає чиновника «службою народу» й відповідно вимагає від нього належного ставлення до себе.

Євроінтеграційний вектор розвитку свідчить про зближення національного права України з європейським правом. Доречно підкреслити, що з 1991 р. між Україною та ЄС було укладено близько 300 угод, листів, протоколів, меморандумів та інших документів міжнародно-правового

характеру. Ці документи стосуються різних сфер: інтелектуальної власності, охорони довкілля, технічної допомоги, безпеки, розвитку фінансових відносин, боротьби з відмиванням грошей, співробітництва в галузі енергетики та енергозбереження та ін.

Однак, формування сучасної правової системи України відповідно до міжнародних, зокрема – європейських правових стандартів, є процесом складним та багатофункціональним. Така динаміка позитивно підкріплюється тим, що 22 лютого 2013 року Верховна Рада України ухвалила Заяву «Про реалізацію євро інтеграційних прагнень України та укладення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом» [2], а не з Митним Союзом, зокрема, всі погляди спрямовані на Європейський Союз.

Отже, ЄС повинен стати запорукою розвитку та становлення України, як дійсно демократичної держави, де є місце ринковій економіці, в повній мірі забезпечується охорона та належне правове регулювання суспільних відносин, забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян завдяки ефективному функціонуванню правової системи.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Про реалізацію євроінтеграційних прагнень України та укладення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: Заява ВРУ від 22 лютого 2013р №30-VII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/30-18>.

3. Марченко Я.О. Розвиток правової системи України в умовах євроінтеграції / Я. Марченко // Національна самосвідомість та правова культура в умовах європейської інтеграції: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції 17 лютого 2017 року / Укл. Іваній О. М. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2017. – С. 51–53.

4. Порівняльне правознавство: підручник / С.П. Погребняк, Д.В. Лук'янов та ін.; за заг. ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2012. – 262с

5. Хаустова М. Проблеми і перспективи розвитку правової системи України в умовах глобалізації / М. Хаустова //

Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. –
№ 1. – С. 54–64.